

Бурдинюк Світлана,
Викладач економічних дисциплін
Кам'янець-Подільський коледж
харчової промисловості НУХТ
Науковий керівник: **Рудик В.К.**
д. е. н., доцент, завідувач кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
Подільський державний аграрно-технічний університет
м. Кам'янець - Подільський

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ПЕНСІЙНИМИ АКТИВАМИ НАСЕЛЕННЯ В СИСТЕМІ НАКОПИЧУВАЛЬНОГО ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ.

Реформування національної пенсійної системи передбачає створення трьохрівневої пенсійної моделі, яка буде використовувати розподільчі і накопичувальні пенсійні програми. Це підтверджує законодавча база у сфері пенсійного забезпечення [1]. Практичне застосування на сьогоднішній день мають перший і третій рівні, а другий – планується запровадити найближчим часом. Для цього у Верховну Раду України подано законопроект «Про загальнообов'язкове накопичувальне пенсійне забезпечення»[2], який юридично регламентує формування механізму функціонування системи обов'язкового накопичувального пенсійного страхування.

Загальнообов'язкова накопичувальна пенсійна система (або пенсійна система 2-го рівня) зазвичай розглядається як така, що доповнює солідарну систему державного пенсійного страхування. Обов'язковий накопичувальний або другий рівень пенсійної системи передбачає, що людина протягом життя відкладає частину доходу на спеціальний рахунок. Ці кошти інвестують в різні цінні папери, акції, інші фінансові інструменти. Сума накопичень та інвестиційний дохід збільшать розмір майбутньої пенсії. Пенсійна система 2-го

рівня може допомогти в розв'язанні демографічних проблем довгострокового характеру й поліпшити достатність пенсійних виплат, підвищить свідомість громадян в частині турботи про своє майбутнє, підвищить рівень життя пенсіонерів, забезпечить економіку країни суттєвими фінансовими ресурсами, але лише за умови її належної побудови, оптимізації механізму управління та регулювання.

Управління пенсійними активами населення в системі накопичувального пенсійного страхування включає організаційно – функціональні, соціальні, політичні, фінансові, економічні, кадрові, адміністративно – правові механізми, які в комплексній реалізації мають забезпечувати роботу пенсійної системи.

До суб'єктів управління коштами накопичувального пенсійного страхування в Україні належать Накопичувальний фонд, недержавні пенсійні фонди, юридичні особи, які здійснюють управління активами таких фондів, зберігач активів та страхові організації.

Управління пенсійними активами здійснюється компаніями з управління активами, визначеними Радою Накопичувального фонду за результатами конкурсу, з якими Пенсійним фондом укладені договори. Компанії з управління активами обираються на п'ять років з можливістю продовження строку дії договору до двох років шляхом щорічного продовження цього строку за рішенням Ради Накопичувального фонду.

В наукових колах ведуться дискусії, які фінансові інститути мають здійснювати адміністрування пенсійних активів другого рівня. Ми поділяємо думку тих вчених і фахівців у пенсійній сфері, і це підтверджує зарубіжний досвід функціонування накопичувальних пенсійних систем країн Східної Європи і Прибалтики про те, що на початковому етапі адміністрування пенсійних активів другого рівня повинен здійснювати Накопичувальний пенсійний фонд. Поки ще не повністю відпрацьовані всі механізми функціонування другого рівня, не сформовані на достатньо високому рівні фінансові відносини між суб'єктами накопичувальної пенсійної системи,

учасники ще не повністю опанували її механізм, фондовий ринок, ще не налагодив взаємозв'язок з відповідними фінансовими інститутами, держава повинна гарантувати громадянам правовий і фінансовий захист у цій сфері соціального забезпечення[3].

Особливістю адміністрування і управління пенсійними активами накопичувальної системи в державному секторі є наявність і функціонування радника з інвестиційних питань. В його обов'язки входить: збір та аналіз поточної інформації щодо інвестиційних і економічних умов на світовому і вітчизняному фондових ринках, надання консультацій та пропозицій при розробці інвестиційної політики Накопичувального пенсійного фонду щодо інвестування пенсійних коштів.

Важливим суб'єктом у системі обов'язкового накопичувального пенсійного страхування виступають компанії з управління активами (КУА). Основним завданням даних фінансових інститутів є надання розпорядження зберігачу щодо інвестування активів Накопичувального пенсійного фонду. КУА може бути обрана за конкурсом, якщо вона відповідає вимогам, визначеним у Законі України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи»[4].

При запровадженні і функціонуванні обов'язкової накопичувальної пенсійної системи важливо визначити, якою повинна бути оптимальна кількість компаній з управління активами для другого рівня. Якщо їх кількість буде великою, то, з однієї сторони, власники пенсійних коштів будуть мати широкий вибір цих фінансових інститутів і це призводитиме до демонополізації даного ринку; з іншої сторони – ускладниться свідомий вибір КУА через їх велику кількість, а також контроль за даними компаніями і відповідно будуть розпорозуватися фінансові ресурси другого рівня.

На нашу думку, враховуючи нинішній стан розвитку вітчизняного фінансового ринку, не достатню обізнаність громадян щодо використання його фінансових інструментів, не маючи практичного досвіду формування фінансових відносин громадян із відповідними спеціалізованими фінансовими

інститутами в системі другого рівня національної пенсійної системи, на початковому етапі запровадження обов'язкової накопичувальної пенсійної системи доцільно обмежити число претендентів на управління пенсійними активами. Це дасть змогу краще контролювати компанії з управління активами з боку держави і все – таки сприятиме акумуляції даних видів фінансових ресурсів.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» № 1058 – IV// ВВР. Від 9.07.2003р. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>;

2. Проект Закону України «Про загальнообов'язкове накопичувальне пенсійне забезпечення» № 9224-1 – IV// ВВР. Від 06.11.2018р. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

3. Рудик В.К. Сучасні тенденції розвитку системи пенсійного страхування в прибалтійських країнах. Світ фінансів. 2010 №2. Науковий журнал Тернопільського національного економічного університету. Тернопіль. с.188 194.

4. Закон України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи» [№3668 –VI від 8.07.2011р Електронний ресурс. – [http:// zakon1.rada.gov.ua](http://zakon1.rada.gov.ua).